DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

Voor den geheelen jaargang voor Soerabaya ƒ 15.—
Idem franco per post. „ 17.—
Voor den eersten halven jaargang voor „ „ 7.50
Idem franco per post. „ 9.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 20 JULIJ.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

No. 58. VERANTWOORDELIJKE UITGEVERS E. FUHRI & CO, TE SOERABAYA. 1857.

Bij deze *Courant* behoort een bijvoegsel.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

Van den 15den *Julij* 1857, No. 56.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Kolonien van 16 April 1857 La. A no. 6, is aan den Oost-Indischen onderwijzer met verlof in Nederland, A. van der Meijden, verleend eene verlenging van verlof voor den tijd van zes maanden.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Kolonien van 9 April 1857 La. A no. 13, is aan den Oost-Indischen ambtenaar met verlof in Nederland, J. Kniphorst, laatstelijk kontroleur der derde klasse bij de landelijke inkomsten en kultures op Java, verleend eene verlofsverlenging voor den tijd van zes maanden.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Kolonien van 1 Mei 1857 La. A no. 30, is aan den Oost-Indischen ambtenaar met verlof in Nederland, A. J. van Dijck, laatstelijk assistent-resident van Pandeglang, residentie Bantam, verleend eene verlofsverlenging voor den tijd van vier maanden.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Kolonien van 21 April 1857 La. A no. 45, is aan den Oost-Indischen ambtenaar met verlof in Nederland, jhr. J. O. Rendorp, laatstelijk boekhouder bij de wees- en boedelkamer te Samarang, verleend eene nadere verlenging van verlof voor den tijd van zes maanden.

Civiel Departement.

ONTHEVEN:

Eervol, van de verdere vervulling zijner betrekking, het lid in den raad van justitie te Macasser, G. Heijligers.

BENOEMD:

Tot lid der subkommissie van onderwijs te Buitenzorg; speciaal voor de Inlandsche christenschool te Depok, J. R. P. F. Gonggrijp, zendelingleeraar van Depok, en Toegoe.

Schutterijen, enz.

BENOEMD:

Tot tweeden luitenant bij de kompagnie kavallerie der Bataviasche schutterij, de wachtmeester D. T. Prijce.

Militair Departement.

BENOEMD:

Tot adjoint bij den generalen staf, de eerste luitenant der artillerie H. G. Boumeester, constructeur bij den artillerie constructiewinkel te Soerabaija.

Tot plaatselijken adjudant te Samarang, de eerste luitenant J. C. Hamakers, van het 9de bataillon infanterie.

(*Voor de politie*). De ondergeteekende maakt bekend, dat wegens vertrek naar elders, uit de functien van wijkmeester van wijk V eervol is ontslagen, de heer H. McGillavry en als zoodanig benoemd de heer J. H. Levert.

SOERABAYA, 16 *Julij* 1857.

De Adsistent Resident voor de politie,
SWERVER.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING

Op Maandag den 20sten Julij

Voor de woning van de chinees Onghien te Porrong.

Op Dingsdag den 21sten Julij

Voor het etablissement van de heeren Adam & Co. te Kalimaas en daarna voor de toko van den heer D. D. van Boeckholtz in de chin. kamp.

Op Woensdag den 22sten Julij

Voor de woning van den heer J. A. Kocken.

Op Donderdag den 23sten Julij

Voor de toko van de heeren Ruyl Cramer & Co.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTEN.

Voorspoedig bevallen van eenen *ZOON*, M. W. T. BRINKGREVE, *de Meester*.

SOERABAYA, *den* 16*den Julij* 1857. (434)

STERFGEVAL.

Heden overleed onze jongste lieveling ANNA SIMONETTE, in de ouderdom van ruim 13 maanden.

GRISSEE, 10 *Julij* 1857.

S. S. DE VRIES.
A. DE VRIES.
geb. *Stemfoort*.

(427)

VENDUTIE.

TEGEN 2 PCT. VENDU-SALARIS.

Op Dinsdag den 21sten Julij a. s.,

Zullen in de pakhuizen van ADAM & Co: aan de Kaliemaas, verkocht worden 110 PAARDEN, waaronder vele schoone spannen, aangebragt per de *Hamadanij*, van SANDELHOUT. (426)

VENDUTIE.

Op Donderdag den 23sten Julij aanstaande,

In de pakhuizen van RUYL CRAMER & Co van diverse COMMISSIE-GOEDEREN. (435)

VENDUTIE

Op Woensdag den 22sten dezer.

Des morgens om half negen ure in het Assistent-Residentie huis te *Grissee*, van MEUBELAIRE GOEDEREN, BANKEN, STOELEN, ROTTING-STOELEN, TAFELS, KONSOLES, STOLPEN, HANG- en STAANDE LAMPEN, MARTEVANEN, VIER ZWARTE KADOESCHE WAGENen twee BIMANEESCHE RIJPAARDEN, TUIGEN etc. (431)

Arie Rebo tangal 22 ini boelan.

Ada lelang die roemanja Assistent Resident die *Grissee*, barang pekakas roema, Bankoe, Kroesie, Medja, Lampoe, ampat Koeda Kretta boeloe ietam, dan doea Koeda Bima naikan, dan lain lain barang.

GRISSEE, *tangal* 14 *Julij* 1857. (432)

VENDUTIE.

Op Vrijdag 24 *Julij* 1857.

In de pakhuizen der Weeskamer te Soerabaya, van diverse nalatenschappen, van MR. P. C. BALLOT, VAN LIGTEN en andere, restant GOUD en ZILVERWERK van het faillissement G. BEHREND; mitsgaders van een STEENEN met pannen gedekt HUIS, staande op den grond van wijlen SECH AWAL in de kampong Singoijoedan, toebehoorende aan de chinesche vrouw HAN JNIO. (430).

UITBESTEDING.

Door den Onder Intendant der 2de klasse in de 3de Militaire Afdeeling op **Java**, op zijn Bureau in de Heerenstraat.

Maandag den 27 Julij 1857,

'S MORGENS OM 10 UUR.

1ste	PERCEEL.	Doodkisten.
2^{de}	PERCEEL.	Reiniging van Hospitaalkleeding en fournituren en vullen der laatste te Soerabaya.
3^{de}	PERCEEL.	Reinigen van Hospitaalkleeding en fournituren en vullen der laatste te Malang.

De voorwaarden der aanneming zijn opgenomen in de *Javasche Courant* van den 20 *Julij* jl. No 49.

Nadere inlichtingen zijn dagelijks te bekomen ten bureele van den ondergeteekende van 's morgens 7 tot 12 uur.

SOERABAYA, *den* 13 *Julij* 1857.

De Onder Intendant 2de *kl. in de* 3de *Militaire Afdeeling*
H^{r}. VEMER.

(418)

UITBESTEDING.

Door den Onder-Intendant der 2e klasse in de 3^{e} Militaire Afdeeling op *Java*, op zijn Bureau in de Heerenstraat.

Zaturdag den eersten Augustus 1857.

S' MORGENS OM 9 UUR.

1ste	Perceel.	De levering	van	RIJST.		te SOURABAYA.
2^{de}	»	Id.	id.	»	BROOD.	
3^{de}	»	Id.	id.	»	VLEESCH.	
4^{de}	»	Id.	id.	»	GRAS en PADIE.	
5^{de}	»	Id.	id.	»	VIVRES, VERVERSCHINGEN, BRAND- en LICHTSTOFFEN.	

Terwijl na den afloop daarvan nog zal worden uitbesteed

1ste	Perceel.	De levering	van	RIJST.		te MALANG.
2^{de}	»	Id.	id.	»	VLEESCH.	
3^{de}	»	Id.	id.	»	BROOD.	
4^{de}	»	Id.	id.	»	VIVRES, VERVERSCHINGEN, BRAND- en LICHTSTOFFEN.	

De voorwaarden der levering zijn opgenomen in de *Javasche Courant* van den 24 Junij jl. No. 50.

Nadere inlichtingen kunnen dagelijks van s' morgens 7 tot 12 uur ten bureele van den ondergeteekende verkregen worden, alwaar de Opgave der marktprijzen mede ter inzage zal gereed liggen.

SOURABAYA, *den* 13 *Julij* 1857.

De Onder-Intendant 2de kl. in de 3de Militaire Afdeeling.
H^{r}. VEMER.

(419)

UITBESTEDING.

De ondergeteekende zal, op last van den Luitenant-Kolonel, plaatselijken kommandant, op *Zaturdag den 8sten Augustus* e. k. 's morgens ten 10 ure, in het locaal der groote Militaire Kantine alhier eene openbare uitbesteding houden, voor de levering der benoodigde dranken aan de Kantines in deze Afdeeling, gedurende één jaar, aanvang nemende met 1e October 1857.

De betrekkelijke voorwaarden liggen ter lezing bij den kastelein der Kantine; ook worden nadere inlichtingen gegeven door

Den Kapitein, Commissaris der Militaire Kantine in de stad,

(415) RAAIJMAAKERS.

VERKOOP VAN EEN NIEUW GEKOPERD

Nederlandsch Bark-schip.

Op een nader te bepalen dag, in de loop der volgende maand, zal alhier publiek worden verkocht, het Nederlandsch barkschip

JACOB CATS

Gezagv. kapitein A. VAN DER WINDT, groot volgens Bijlbrief 415 gemeten lasten, lang 145 voeten, breed 37 voeten, hol 24¼ voet Amsterdamsche maat en dat met al deszelfs RONDHOUTEN, OPSTAAND, en LOOPEND WANT, ANKERS, KABELKETTINGEN, TOUWEN, ZEILEN en andere SCHEEPSBEHOEFTEN, zoo als hetzelve thans ter reede is liggende.

Het schip is dagelijks behalve zon-en feest-dagen te bezigtigen van 7 tot 11 uur 's morgens en van 3 tot 6 uur na den middag.

De Catalogus der Inventaris zoomede verdere informatien, zijn op franco aanvrage verkrijgbaar bij de Heeren FRASER EATON & Co te SOERABAYA; te SAMARANG bij de Heeren B. KOPERSMIT & Co; te CHERIBON bij den Heer K. W. VAN DER WEYDE en alhier bij den Gezagvoerder *Hotel der Nederlanden*, en bij

BATAVIA, *De Agenten,*

13 *Julij* 1857. (440) **B. KOPERSMIT & CO.**

Inmiddels uit de hand te koop.

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

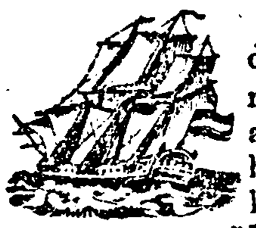

Op een nader te bepalen dag, zal door de ondergeteekenden voor rekening van wien zulks zoude mogen aangaan, publiek worden verkocht, het alhier ter reede liggende Nederlandsch barkschip

"JOHANNES MARINUS"

Gezagvoerder J. VERBRUGH, metende 325 lasten en voorts deszelfs Inventaris, bestaande uit ANKERS, KETTINGEN, ZEILEN, BOOTEN, RONDHOUTEN, TOUWWERK en al wat te voorschijn zal worden gebragt.

Het schip is dagelijks te bezigtigen, terwijl van de Inventaris inzage is te bekomen bij de heeren FRASER EATON & Co te *Soerabaya*; te *Samarang* en hier bij

BATAVIA, *De Agenten*, (439)

13 *Julij* 1856. **B. KOPERSMIT & CO.**

PAS UITGEPAKT

BIJ

DE STURLER & FAGNOTTI.

GEROOKT VLEESCH.
ZOETEMELKSCHE KAAS.
GEROOKTE ZALM.
SAUCYS DE BOLOGNE.
ROLPENS.
GEROOKTE OSSENHAAS.
BESSENSAP.
SPRUITJES.
SPRUITKOOL, en
BOMBAY UIJEN in mandjes. (416)

Men vraagt te koop een goed sterk RIJPAARD, Adres.

(438) Gebr. VAN DELDEN.

VERMIST

Bij den brand, van den 18den dezer in het *Marine-Hotel*, **een Zwart Ebbenhouten kistje, met zilver gemonteerd,** inhoudende gezette en losse **Brillanten**, alsook ruim *f* 1500.— aan contant geld. Zeer wel is het mogelijk, dat dit kistje in der haast abusivelijk in een verkeerde wagen is geplaatst.

De eerlijke vinder wordt beleefd verzocht hetzelve terug te bezorgen bij den ondergeteekende in het *Marine-Hotel*, kunnende des verkiezende op eene ruime belooning rekenen.

(437) J. F. C. HOFFMAN.

WISSELS OP AMSTERDAM,

Bij (435) RUYL CRAMER & CO.

Op eene landelijke onderneming in Javaasch Oosthoek verlangt men een opziener, die behalve de Hollandsche en Javaansche talen ook de Madureesche taal spreekt.

Aan die betrekking is bij den aanvang een minimum tractement van *f* 80.— s' maands en vrij woning toegekend, kunnende men bij eventuële geschiktheid op voordeeliger voorwaarden rekenen.

Antwoorden op bovenstaande advertentie worden vrachtvrij bij de firma E. FUHRI & Co; sub Lett Z. ingewacht. (425)

LET WEL.

Wij betuigen den eerlijken vinder der portefeuille met onbetaalde rekeningen, onzen opentlijken dank voor zijne welwillendheid en het spoedig voldoen aan ons verlangen, te meer daar zulks dringend noodzakelijk begon te worden.

(429) **H. PAPOEA.**

GROOT VOCAAL- EN INSTRUMENTAAL

CONCERT

Te geven in het Komediegebouw op *Dingsdag den 21sten Julij* 1857, door K. H. STEUP, volgens Programma in den *Oostpost*, van 13 Julij ll.

De toegangbilletten tot dit Concert zullen verkrijgbaar zijn bij de firma E. FUHRI & Co en op den avond van het Concert aan het Comediegebouw.

De *Entreeprijs* is voor een heer of eene dame *f* 3 en voor een kind *f* 2.—

(428) **K. H. STEUP.**

CIRQUE EUROPÉEN

te Soerabaya.

Onder de Directie der H. H. BERNE & SCHMIDT.

Met toestemming van den Heer Resident van Soerabaya.

Op Vrydag den 24sten Julij 1857.

ZULLEN DE

EQUESTERSCHE OEFENINGEN.

Welke door ongesteldheid van den Heer SCHMIDT, gestaakt waren weder worden heropend.

PROGRAMME.

1. PINTER, petit cheval présenté en liberté, par M. SCHMIDT
2. LE SAUVAGE, par . . . . M. TIBBS.
3. TRAVAIL SANS SELLE, par . M. CHEVALLIER.
4. FIGARO, présenté en liberté, par . . M. SCHMIDT.
5. LA VOLTIGE, par . . . . . . M. HYPOLITE.
6. LE JUGEMENT DE MIDAS, scène à travertissement par . . . . . . : M. TIBBS.
7. JULIE á la PÊCHE, présenté en liberté, par . . . . M. SCHMIDT.
8. LES DEUX HERCULES, par MM. TIBBS & CHEVALLIER.
9. LE BANDIT, par . . . . . M. SCHMIDT.

ENTR'ACTE.

10 LES IRLANDAIS EN VOYAGE. Scène Comique.

ABONNEMENT VOOR 12 VOORSTELLINGEN.

VOOR FAMILIEN.

NB. DE ABONNEMENTS-KAARTEN ZIJN NIET OP NAAM.

12	kaartjes voor	heeren en dames. . .	*f* 36.—
12	„ „	kinderen.	„ 24.—
12	„ „	heeren officieren tot aan den rang van kapitein. .	*f* 24.—
12	„ „	heeren onderofficieren .	„ 18.—

BUITEN HET ABONNEMENT.

Een kaartje met eene besprokene plaats.	*f* 4.50.
„ „ zonder „ „	„ 4.—
„ „ voor een kind. . . .	„ 3.—
„ „ „ militair of inlander	„ 0,60

Voor familien bestaat ook nog de gelegenheid om zich voor drie of zes voorstellingen te abonneren.

Kaartjes verkrijgbaar aan het kantoor der Directie in de *Heerenstraat*, in het huis vroeger bewoond door den Heer *Behrend*, en op den dag der voorstelling in de Cirque, alwaar mede plaatsen kunnen worden besproken.

Aanvang des avonds ten acht ure precies.

NB. In den vervolge zal er geregeld des Maandags en Vrijdags eene voorstelling plaats hebben (433)

SOERABAYA, den 20sten Julij 1857.

Wij vestigen de aandacht onzer lezers op eene vergissing, welke op bl. 7 van het vlugschift van den Heer *D. L. Wolfson* in het afdrukken heeft plaats gehad ten opzigte der volgorde van de volzinnen. Zij behoort te wezen zoo als die in ons bijvoegsel van heden gesteld is.

Sedert eenigen tijd werden de grenzen en afgelegen posten van het onder direct gouvernements beheer staande gedeelte van het eiland Timor verontrust door invallen en strooptogten van den fettor van het naburige landschap Takaip, genaamd Bakikooi, die meende zich te beklagen te hebben over eenige zoogenaamde mardijkers van Koepang.

De fettor, ondergeschikt zijnde aan den keizer van Groot-Sonnebait, een vasal van het Nederlandsch-Indisch gouvernement, zoo werden door den resident van Timor herhaaldelijk bij dien vorst, even als bij Bakikooi zelven, pogingen aangewend om de gerezen geschillen te vereffenen.

Bakikooi had echter zulk eene invloed gekregen, dat hij zich sterk genoeg waande om het gouvernement het hoofd te bieden, en zijnen suzerein, zelfs door bedreigingen, weerhield van onderhandelingen met den resident, waartoe deze blijken had gegeven genegen te zijn.

Alle vredelievende middelen om tot eene gewenschte afdoening der geschillen te komen uitgeput zijnde en de overmoed van den fettor van Takaip aanhoudend toenemende, heeft Z. Exc de Gouverneur Generaal besloten tot het aanwenden van militaire middelen.

Dientengevolge zal in den loop van deze maand eene expeditie naar Timor vertrekken, bestaande uit een bataillon infanterie met de vereischte artillerie en sappeurs.

Deze magt staat onder het bevel van den kolonel der infanterie L. J. Kroll, en onder den majoor van dat wapen J. C. J. Smits, als tweede kommandant.

Ook Z. M. zeemagt zal aan de expeditie deelnemen; reeds zijn de oorlogstoomschepen *Amsterdam* en *Merapi* daartoe bestemd.

— Van Gouvernementswege is te Bandjermassing uitbesteed de overvoer van daar naar het eiland Onrust, van 1900 ton steenkolen, in vijf perceelen, tegen betaling van *f* 9 per ton. *Jav. Cour.*

BATAVIA. Naar wij vernemen zullen de troepen, uitmakende de Timorsche expeditie, die alsnu eerstdaags zal vertrekken, in den namiddag van den 17 dezer (Vrijdag aanstaande), op het Waterlooplein, door Z. E. den bevelvoerenden generaal, worden geïnspecteerd. Het bevel over dezelve is opgedragen aan den kolonel der infanterie L. J. Kroll, commandant der 3de militaire afdeeling op Java, daartoe van Soerabaya opontboden en alreeds hier aangekomen, terwijl tot 2den commandant benoemd is de majoor, commandant van het 10de bataillon infanterie J. C. J Smits.

De expeditie bestaat uit: de 6de compagnie (Europeërs) en 4 Inlandsche compagniën van genoemd 10de bataillon; eene compagnie Afrikanen van het 7de batt. infanterie; een detachement van 75 sappeurs, onder het bevel van den kapitein Caspers; een detachement artillerie, gecommandeerd door den 1sten luitenant Gorissen. Iedere compagnie zal gevolgd worden door twee Inlandsche vivandières. Het aantal koelies, dat mede ten dienste der troepen vertrekt, bedraagt 250. Z. M. stoomschepen *Merapi* en *Amsterdam* zullen aan deze expeditie deel nemen.

Tot overvoer der troepen zijn ingehuurd de Nederl. koopvaardijschepen: *Barend Willem*, gezagvoerder J. W. Retgers *Ferdinandine Emma*, gev. R. A. Tange, *Helena Anna* .gez. J. C. F. Lupcke, *Hendrik Jan*, gez. van der Meijden, *Stad Middelburg*, gez. Ouwehand en *Landbouw*, gez. P. A. Kleijnenberg, welke laatste bodem tot hospitaalschip is ingerigt.

Naar men zegt zal de staf, gelijk mede het detachement sappeurs, met Z. M. oorlogsstoomschepen overgevoerd worden, welke bodems twee der ingehuurde schepen op sleeptouw zullen nemen.

— De schermmeesters en prévots van het 10de bataillon Infanterie, gelijk mede die der andere corpsen in het garnizoen te Weltevreden en Meester Cornelis, hebben het voornemen, vóór het vertrek der Timorsche expeditie een **Militair Feest** of **groot Assaut** te geven, ten voordeele van hunnen zoo noodlottig, door zijn val in de gymnastieschool, verminkten kameraad, den flankeur Tavié, welk ongeluk in de *Java Bode* 1857, No. 37, is vermeld.

Dit feest zal, op Zondag morgen aanstaande ten 10 ure, gegeven worden in de militaire societeit *Concordia* en zullen het staf- en hoornmuzijk, gelijk mede de zangvereenigingen (Duitschers en Zwitsers) van het 7de en 10de bataillon zich bij afwisseling, tot opluistering van het feest, doen hooren.

De entrée zal een ieder vrijstaan en zij, die het ongeluk een offer, hoe klein ook, brengen willen, daartoe gelegenheid vinden, in eene bus bij den ingang van het gebouw geplaatst.

Hulde brengende aan die edele kameraadschap, die, alvorens de gevaren van den oorlog te gemoet te gaan, nog het hare wil doen, om het lot van een' ongelukkige te helpen lenigen, zoo zal dit feest voorzeker ook bij het Bataviasch publiek, om den wille van het doel, veel deelneming ondervinden en welligt zelfs het schoone geslacht uitgelokt worden, om door hare tegenwoordigheid feest en doel te verhoogen.

— In een vorig nommer, meldden wij de vlugge uitreize van het Nederlandsch schip *Jkhr. Mr. van der Wall van Puttershoek*, gezagvoerder K. F. Lammerts, dat den overtogt van Cardiff naar Australië binnen slechts 69 dagen maakte. Thans leverde dit vaartuig op nieuw het bewijs, hoezeer de scheepsbouw in ons vaderland vooruitgaat en hoe groot eene activiteit onder onze zeelieden heerscht, daar hetzelve toch eene reize van Batavia naar Hongkong en terug, met eene lading van 400 lasten, in 54 etmalen volbragt.

— Ll. Zondag, omstreeks 1 ure in den namiddag, ontstond, in de woning van Mevrouw G. d. C. op Noordwijk, brand, die echter zeer spoedig gebluscht werd en weinige of geene schade veroorzaakte. Een paar uren later ontstond mede brand in een atappen huis, bewoond door den Inlandschen waschman Bapa Barietje, in de kampong Noordwijk

tegenover de Gouvernements scholen, woonachtig. Ook de gevolgen van dit onheil werden, zonder schade, door de spoedig aangebragte hulp voorkomen.

— Van Tangerang, meldt men, dd. 9 Julij:

Dezer dagen werd het lijk van een onbekenden Inlander, naar voorkomen uit Bantam afkomstig, op den grooten postweg gevonden. Aangezien geene teekenen van gepleegd geweld aan het lijk te bespeuren waren, is het te vermoeden, dat hij aan ziekte en uitputting bezweken is.

— Ook is de Inlander Aliman met eenige andere personen bezig zijnde, in de rivier Tjipaija-an te visschen, onder eenige aan den oever van die rivier staande, op datzelfde oogenblik omstortende, bamboestoelen bedolven geworden en was hij, toen men hem daaronder uithaalde, reeds een lijk. *(Java-Bode).*

NEDERLAND.

ROTTERDAM, 9 Mei. Een aanplakbillet met groote roode letters heden op de beurs, aan den ingang zich bevindende, bevestigt een artikel voorkomende in de *Kölnische Zeitung*, dat aan een weesjongen te Karlsruhe is opgedragen de kamer van eenen rijken Engelschman te behangen met gebruikte postzegels uit alle oorden der wereld, waartoe 1 millioen stuks gevorderd worden en waarvoor die knaap *f* 150,000 bij welslagen als belooning zal ontvangen. De Engelschman heeft een weddenschap daartoe aangegaan; de prijs der weddenschap wordt niet gemeld. De zaak moet vóór primo October afgeloopen zijn en bij opgenoemd aanplakbillet wordt ieders medewerking ingeroepen. Op verschillende kantoren zijn reeds bediendend bezig, den ouderloozen knaap te helpen, en reeds is eene weddenschap ter beurze verloren, door iemand, die in twijfel trok, dat zijne tegenpartij reeds eenige honderden voor dat doel verzameld had, daar vóór het afgaan der beurs hem het genoemde aantal overhandigd werd.

— Den 29sten mei zal van Harderwijk vertrekken om op den 30sten daaraanvolgende over te gaan aan boord van het schip *Maracaïbo*, gezagvoerder G. A. Gijsbes, liggende op stroom voor Rotterdam, bestemd naar de West-Ind. (Suriname,) een detachement sterk 70 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den, bij het leger in genoemd gewest gedetacheerden, 2den luit. der Inf. W. F. Bojer.

— Den 5den Junij aanstaande zal van Harderwijk vertrekken om op den 6den daaraanvolgende over te gaan aan boord van het schip *Burgemeester Hoffman*, gezagvoerder N. A. Dijkama, liggende op stroom voor Rotterdam, bestemd naar de O: Indie, een detachement sterk 200 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den 1sten luit. J. J. H. Velius Baert, van het 6de regiment infanterie, welke na volbragte commissie, naar Nederland terugkeert, medegeleiders de 2de luit. der infanterie H. J. Voorstad en H. L. F. de Jacquier de Lompret, benevens de aspirant betaalmeesters R Douglas en J. Milder en de officier van gez. 3de kl. G. A. Raland.

— Zekere K., een zeeman, wonende te Rotterdam, reden hebbende te vermoeden, dat zijne vrouw in ongeoorloofde verstandhouding stond met G., die aan zijn huis vriendschap genoot en ook door hem eene betrekking bekomen had, onderhield daarover zoowel G., als zijne vrouw, waarna beiden beloften voor de toekomst aflegden, zoodat de rust in huis niet verder zoude gestoord worden. K. echter meende al spoedig aan de getrouwe naleving dier beloften te moeten twijfelen, waarop de huishoudelijke oneenigheden zich herhaalden en K., eindelijk zijne vrouw het huis ontzeide, die bij hare ouders intrek nam. Eenige dagen daarna echter zocht K., voornemens zijne vrouw weder bij zich te ontvangen, G. op en bragt hem op nieuw onder het oog, hoe schandelijk hij zijne rust verstoorde, waarop hij van dezen de stelligste beloften ontving, dat hij de vrouw niet meer zoude bezoeken, zich bereid toonende die verklaring plegtig in tegenwoordigheid der familie te herhalen. De beide mannen daartoe te zamen naar de woning der ouders van de vrouw aan de Botersloot gegaan zijnde, voldeed G. aan zijne belofte, in bijzijn der vrouw en hare ouders; doch toen nu die vrouw, in stede van wederkeerige belofte te doen, eene flaauwte kreeg, meende K., dat dit een voorwendsel was, en, door zijne jaloerschheid tot razernij gebragt, wierp hij zich op G., den bewerker van zijn ongeluk, en bragt hem met zijn mes verschillende wonden toe, waaronder ook eene aan de tong.

De politie, ter hulp gekomen, heeft K. in bewaring genomen, terwijl G. naar het ziekenhuis is overgebragt. Naar men verneemt, is hij niet doodelijk gewond.

FRANKRIJK.

— Te Rome is een bevel uitgevaardigd, dat alle nieuwe graf- en herinnerings-opschriften uit de kerken van Rome moeten weggenomen worden, zoo zij niet in de Latijnsche taal vervat zijn.

— De afgevaardigde Pfeil hield gisteren eene voorlezing, welke 2½ uur duurde en handelde over den invloed der kometen en meteoren op het ontstaan en de ontwikkeling der aarde. Onder de nieuwe denkbeelden was ook dat de ark van Noach bij den, door eene komeet veroorzaakten zondvloed een groot hol was geweest.

— Het hof van appèl te Grenoble heeft het wonder der Salette voor valsch verklaard. Mejufvrouw de la Merlière, die voor de H. Maagd speelde, is met hare klagt afgewezen. Zij eischte namelijk 20,000 frcs schadeloosstelling van twee geestelijken, die haar bedrog hadden aan den dag gebragt.

— De *Gazette des Hôpitaux* vermeldt het volgende zonderlinge geval. De heelmeester Salle verrigtte de luchtpijpsnijding aan een kind, hetwelk door croup en kwaadaardige keelontsteking was aangetast. Doordien ten gevolge dezer insnijding eenig bloed in de luchtpijp vloeide, zoog de chirurgijn het op, ten einde het kind te behouden. Den volgende dag echter werd de moedige man door zorgwekkende benaauwheid in de ademhalingsorganen aangetast en 48 uren later was de 29-jarige menschlievende man een lijk.

— Het schijnt voor goed besloten te zijn, dat Nieuw Caledonie als deportatie-oord zal gekozen worden. Men zegt zelfs, dat reeds bevelen zijn gegeven, om eene eerste afdeeling veroordeelden spoedig daarheen te zenden. Een lid der commissie, met deze aangelegenheid speciaal belast, heeft zich naar Londen begeven, ten einde zich met het Engelsche deportatie-stelsel meer naauwkeurig bekend te maken voor het geval, dat men dit ook voor ons land aldus zou willen toepassen.

— Aan het bureau der militaire administratie te Parijs had dezer dagen een treurig voorval plaats, dat een van de zeldzame voorbeelden oplevert waar bij eene overmaat van onverwachte vreugde eenen plotselingen dood kan ten gevolge hebben. — Op den 19. Maart werd aan genoemd bureau aan den fourier Marquis ter afschrijving gegeven eene dagorder die eene promotie tot den rang van officier inhield. Zonder het stuk eerst in te zien zette Marquis zich dadelijk aan den arbeid, en schreef door tot hij, aan den naam des bevorderden gekomen, zag dat het stuk hem zelve gold, waarop men hem p'otseling zag verbleeken, en bewusteloos van zijnen stoel storten. — Men rigtte hem dadelijk op, maar hij was reeds dood; de hevigheid zijner gemoeds-aandoening toen hij zoo onverwacht zijne bevordering tot officier vernam had een slagader doen bersten.

— De bekende Vidocq is overleden, in den ouderdom van 78 jaren. Men dacht dat deze buitengewone persoon eenig vermogen zou hebben nagelaten en verschillende lieden, o. a. een actrice van de Boulevards, zijn met door hem geteekende testamenten komen opdagen. De uitkomst schijnt evenwel aan hunne verwachting niet te hebben beantwoord.

— Een hoogst merkwaardig proces is thans alhier aanhangig De heer M***., in Februarij ll. overleden, heeft een eigenhandig testament nagelaten, dat hij schijnt toegevouwen te hebben toen het nog eenigermate vochtig was, althans men heeft hier en daar eenige kleine streepjes en vlekjes in het stuk gevonden die van overdruk getuigen. Zulk een streepje geeft nu aanleiding tot het proces, vermits de eene partij, de legatarissen, beweert dat het een vlekje is door overdruk verkregen, en de andere, de wettige erfgenamen, staande houdt dat het een apostrophe is, door den erflater met opzet geschreven. Die apostrophe maakt voor een der beide partijen een verschil van 200,000 francs. Het testament eindigt namelijk aldus: „*Et pour témoigner à mes neveux Charles et Henri M.... toute mon affection, je luège à chacun d'eux* (of wel *deux*) *cent mille francs.*" De regtbank zal nu moeten beslissen of het testament aan de heeren Charles en Henry M.... *ieder* 200,000 francs dan wel aan *ieder hunner* 100,000 francs toestaat. Men ziet met belangstelling de uitspraak te gemoet.

— Volgens de *Science* is eene zeer gewigtige uitvinding gedaan door den heer Leon Scott. De uitvinding bestaat daarin dat de heer Scott er in geslaagd is om het menschelijk geluid op te vangen en met de naauwkeurigheid eener photographie af te drukken. Hij heeft bereids verscheidene proeven van bewerking overgelegd. Blijkt de uitvinding proefhoudend te wezen dan is zij, niet slecht bestemd om de stenographie te vervangen, maar kan ook dienen om van den zang onmiddelijk afschrift te bekomen.

— Volgens het *Journ. de Chimie* had eene dame onlangs in een der grootste winkels alhier gaas gekocht, ten behoeve van een nieuw balkleed. Het gaas was groen en werd aan eene naaister gezonden, om er een kleed van te maken. Vijf meisjes, welke met dit werk onledig waren, werden gedurende haren arbeid min of meer ongesteld. Men kreeg daardoor aanleiding een staaltje van die stof door een chemist te laten onderzoeken, die tot het besluit kwam, dat het groen eene vermenging van koper en arsenicum was, en dat de verfstof niet genoegzaam met de stof vereenigd zijnde, bij de minste wrijving afgaf. De verkoop van deze stof is dien ten gevolge verboden.

— Bij het *Tribunal Correctionnel* werd dezer dagen door de weduwe van M. Plissier eene aanklagt ingediend, tegen den restaurateur Berthean en diens bediende *Charles* Dejust, als zouden die beiden door onvoorzigtigheid den dood van haren echtgenoot hebben veroorzaakt; het geval zou zich hebben toegedragen als volgt:

M. Plessier, oppasser aan het *Theatre de l'Ambigu*, kwam op den 17. November ll., in gezelschap van eene werkster, Elisa Garçon genaamd, bij den restaurateur Berthean, op het Sebastopol-plein no. 60, waar zij zich in een afzonderlijk vertrekje van cc 8 voet □ nederzetten.

Het weder was koud en Plessier oud, zoodat deze aan den knecht die hen bediende vroeg of er geen middel was om het vertrekje te verwarmen. — Deze bragt een draagbaar verwarmingstoestelletje, en na het dejeuner te hebben voorgediend kreeg hij in last om niet binnen te komen ten zij hij de schel hoorde. — Een uur verliep zonder dat de schel werd gehoord — twee, drie uren verliepen en nog altijd bleef alles even stil. — Dejust, die ongerust begint te worden, spreekt er over tot zijn patroon Berthean, waarop beiden zich naar boven begeven en eerst zacht, daarna steeds harder aan de deur van het kabinetje kloppen, zonder echter eenig antwoord te bekomen. — Eindelijk openen zij deur doch deinzen terug van schrik op het vreesselijk schouwspel dat zich aan hun oog vertoont. — De verwarmingstoestel was met kolen gevuld geweest en had het meisje, dat dood op den vloer lag uitgestrekt, verstikt, terwijl de grijsaard lag te zieltogen. — Naar het hospitaal *la Riboisière* vervoerd, werd Plessier daar met de meeste zorg verpleegd. Na veertien dagen verliet hij dat gesticht, maar naauwelijks te huis zijnde verërgerde zijn toestand. — Na eenigen tijd bezweek ook hij aan de gevolgen van het noodottig geval.

Berthean en Dejust hebben tegen de aanklagt ingebragt dat diezelfde toestel, op dezelfde wijze gevuld, wel reeds honderd maal de kabinetjes van het huis had verwarmd zonder dat er immer eenige aanmerking op was gemaakt en dat het onbegrijpelijk is dat twee personen zich kunnen laten verstikken zonder deur of venster te openen of ten minsten even te schellen.

Niettegenstaande deze verdediging zijn zij beiden veroordeeld tot tien dagen gevangenisstraf en eene schadevergoeding van 1500 francs uittebetalen aan de weduwe van Plessier.

ENGELAND.

— Het stoomschip *Terrible*, hetwelk voorzien is van de krachtigste machine onzer marine, is bestemd om den *Agamemnon* behulpzaam te wezen in het leggen van den telegraafdraad tusschen Engeland en Amerika.

— Onder de bijgeloovige denkbeelden, waaraan het Oosten zoo rijk is, verdient ook het volgende vermeld te worden. In Perzie namelijk, zegt een reiziger, heerscht het denkbeeld: dat de Paus een onsterfelijk wezen is. De Perzen gelooven, dat op den H. Stoel steeds dezelfde perzoon zit en dat de Christenen hem (volgens de woordelijke uitdrukking hunner schrijvers) in zijde en wol (*bombyce vel gossypio involutum*) gewikkeld bewaren, dat hij tot den jongsten dag zal blijven en alsdan te gelijk met Jezus Christus het Mohammedaansche geloof zal aannemen. Ook zal hij dan het celibaat laten varen en eene vrouw uit den stam der profeten tot echtgenoot nemen. De onsterfelijkheid van den Paus dagteekent echter, volgens de Perzen, eerst uit de tijden van Ali, die met den regerenden opperpriester een vriendschapsverbond sloot en hem een eeuwigdurend leven beloofde. Aan twee vaders van de orde der predikheeren, welke door den Koning van Perzie met eene zending bij den Paus belast waren, werd op zekeren dag door den onderkoning eener provincie de vraag gerigt of zij den Paus gezien hadden. „Wij zagen hem," antwoordden zij. „Gij zijt wel gelukkig, "hervatte de onderkoning, „hem gezien te hebben, en de genade des hemels reeds zoo lang leven verleende en die door de bemiddeling van onzen heiligen profeet Ali tot op den jongsten dag zal leven." „Maar," merkten de monniken aan, „hij aan wien wij de brieven des Konings moesten overbrengen, was overleden en zijn opvolger ontving en beantwoordde ze." „Gij dwaalt zeer," zeide de onderkoning, „ik hecht geloof aan mijne boeken, welke mij zeggen, dat hij niet sterft, meer dan aan uwe verkeerde getuigenissen." Hierbij moet echter in overweging genomen worden, dat de Perzen, die in de geschiedenis der Joden en Christenen bedreven zijn en van de conciliën, welke in het Oosten gehouden zijn, kennis dragen, deze meening niet deelen. Zij noemen den Paus *Nisćing hesret hisha*, d. i. stedehouder des Heeren Jezus Christus; erkennen zijn gezag over de Christenen en stellen zijne magt zoo hoog boven elke andere, dat zij hem den grootsten van alle Christelijke koningen noemen, omdat zijne heerschappij zich over ligchamen en zielen, over tijd en eeuwigheid uitstrekt.

— Volgens berigten met de *Canadian*, uit New-York, dd. 25 April, aangebragt, zou de expeditie, welke door het gouvernement der Vereenigde Staten naar de landengte van Panama wordt uitgerust, bestaan uit tien schepen.

— De Amerikaansche tafeldanskunstenaars en geestenopwekker, Hunne, doet ook alhier veel van zich spreken en heeft zelfs nieuwe dagbladen doen ontstaan. Sedert eenige dagen verschijnt alhier een pennyblad, onder den fraaijen onvertaalbaren titel: *Yorkshire Spiritual Telegraph and British Harmonial Advocate*, waarin volgens het voorschrift der Manchestersche school, alle redenering vermeden, maar louter feiten, bijzonderheden gemeld worden, die dan ook allerwonderlijkst luiden. Teregt merkt de *Times* aangaande deze zaak het volgende: De stoomkracht en het magnetismus schenen wel is waar eens even wonderbaar te zijn als deze nieuwe kunst, maar tusschen beide gevallen bestaat het merkwaardige onderscheid, dat stoom en magnetismus, nauwelijks ontdekt, even nuttig gemaakt en in het belang der menschheid aangewend werden. Doet dit nu ook de kracht om geesten op te wekken even zoo, dan willen wij met dankbaarheid deze nieuwe wonderen aannemen, ook wanneer dit nut zich in een engen kring bewegen mogt. Het ware reeds iets, als men zijn hoed alleen door kracht van den wil van den spijker, waaraan hij hangt, kon krijgen, zonder de hulp van een bediende noodig te hebben, en al kon de tafeldanskunst slechts een koffijmolen in beweging brengen, dan ware dit reeds een voordeel. Mogen onze zoogenaamde medium's en helderzienden, in plaats van op te sporen, waaraan iemand voor 50 jaren gestorven is, liever bekend maken, hoe de Consols beden over 3 maanden zullen staan, dit zoude zijn nut hebben. In plaats van Dante moge zij ons het paard doen zien, dat bij de aanstaande harddraverij te Derby den prijs zal winnen; in plaats van ons met Washington in betrekking te brengen, moesten zij ons liever zeggen wat Outram in de Perzische Golf of Yeh te Kanton uitvoert. Als de *Yorkshire Spiritual* dit vermag, dan zal zijne verspreiding weldra die van den *Times* in de schaduw stellen.

BRITSCH INDIE.

— Men schrijft van Singapore dat de Hollandsche driemastschoener, *Luitenant Admiraal Stellingwerf* kapt. Meijer, die den 11 Junij van Samarang naar Singapore onder zeil ging op den 17den op eene blinde klip heeft gestooten en daar gebloven is. — Het water drong al dadelijk met zulk een geweld naar binnen dat het noodig werd geöordeeld om de equipage en 35 Chinesche passagiers over te brengen aan boord van de Fransche bark l' *Aigle* die zich gelukkig in de nabijheid bevond. — De zee stond zoo hol dat deze overscheping niet dan met moeite kon bewerkstelligd worden. — De Fransche bark trachtte daarop bij het verongelukte schip te komen maar kon het wegens de hooggaande zeeën en sterken stroom niet bereiken, zij bragt een boot te water die er heen roeide; maar het schip was reeds zoo diep gezonken dat er niets meer te redden was.

Van de Chinesche passagiers waren verscheidene bestemd naar China die met hunne overgegaarde penningen naar hun vaderland terugkeerden. — Van de 20 à 30,000 dollars specie die aan boord waren is niets gered geworden. Het wrak is verkocht voor 500 dollars, zonder de lading, die uit rijst, tabak etc bestond.

— Het was omstreeks het midden der maand Mei dat eene inlandsche boot in de nabijheid van Trengano door eene Chinesche Jonk werd nagejaagd. De boot zocht eene schuilplaats te Qualla Maram, alwaar zij door de chinezen

werd gevolgd; doch kwamen deze laatsten spoedig tot de overtuiging dat zij buiten den waard hadden gerekend want eenmaal aldaar binnen konden zij wind, stroom en tij tegen niet weder naar buiten komen en werden zij in die positie door de booten van den Radja van Trengano overmand.— De Jonk was bemand met 25 koppen en had zes stukken aan boord, benevens twee kisten met stinkpotten en een aantal andere wapenen. Buiten eenige stukken laken waren er geene andere goederen aan boord. — De bemanning zeide dat zij laatstelijk van Singapore kwam. — Jonk en equipage zijn beiden door den Radja van Trengano aangehouden tot dat er antwoord van de autoriteiten van Singapore ontvangen zal zijn.

— De *Sampson* is teruggekomen met vier roovers jonken op sleeptouw. — De bijzonderheden omtrent de vermeestering van dezen buit zijn als volgt:

Daar men berigt had ontvangen dat eene Portugesche lorcha en eene jonk die vee overvoerde beiden genomen waren door eene vloot van negen roover-jonken, die daarop zeil hadden gezet naar de Mirs baai, werd de stoomboot *Sampson* vroeg in den ochtend van den 8sten Junij afgezonden om die vloot op te sporen.

Aan den ingang der baai gekomen zagen zij een groote jonk die, hen ziende, dadelijk een seinschot gaf en alle zeilen bijzette om tusschen twee kleine in de baai gelegene eilandjes te komen. — De pinas onder bevel van den Luitt. Wale en twee kotters onder de bevelen van de heeren Webber en Hand werden op de jonk afgezonden terwijl de stoomboot doorging om hem de terugtogt af te snijden. — Een tweede jonk nog grooter dan de eerste werd toen gezien ten anker liggende voor een klein dorp aan de kust. — Toen de stoomboot deze naderde toonde deszelfs bemanning zich in haar waar karakter door over boord te springen en naar wal te zwemmen. De inwoners van het dorp evenwel kwamen in grooten getale uit om zich tegen hunne landing te verzetten en gaven de duidelijkste blijken van hunnen afschrik voor de roovers te kennen door de wijze waarop zij diegenen toetakelden die in hunne handen vielen. De jonk werd daarop dadelijk op sleeptouw genomen en bleek zeer zwaar gewapend en goed ingerigt te zijn — er waren vier achttienponders en twaalf twaalfponders aan boord. — In het ruim bevonden zich vier Chinezen als gevangenen, waarvan een in ketenen gesloten. Volgens hun verhaal zoude hunne eigene koopvaardij-jonk reeds voor eenige maanden geleden door de roovers zijn genomen en zij zelve van die tijd af beneden opgesloten gehouden zijn; de geloofwaardigheid van hun voorgeven werd zeer gesteund door den ellendigen toestand waarin zich die ongelukkigen bevonden.

Onderwijl dit geschiedde vonden de overige booten eene geheel andere ontvangst.— In stede van één vonden zij drie zwaar gewapende jonken, waarvan een zelfs tien stukken op het dek had. — Bij het naderen der booten openden deze drie jonken een hevig vuur op hen, dat gedurende een half uur goed werd onderhouden. — De pinas teisterde hem met schroot hetwelk de jonken uit achttien en twaalfponders beantwordden. — Ter zelfder tijd werden de mariniers aan land gezet en deden goede diensten. — De Luitenant Wale, met zijne gewone onversaagdheid zette door naar de grootste jonk en niettegenstaande het gevaar groot was, gelukte het hem zonder verlies van een enkel man, deze aan boord te klampen. — De beide andere boden minder wederstand.

Bij een nader onderzoek bleek het dat er op het oogenblik van den aanval, er twee Europeanen aan boord van de jonken waren geweest, waarvan een door de Chinezen als hoofd van de geheele vloot wel herkend was. — Het is zeer jammer dat zij ontkomen zijn.

Den volgenden ochtend werden alle vier de jonken op het sleeptouw genomen. De zeeroovers waren bijna allen naar het strand gevlugt waar zij met de stuitendste wreedheid werden mishandeld. Zij die in handen der dorpelingen vielen, werden geheel uitgekleed en ongenadig geslagen; sommigen werden zoodra zij op het drooge kwamen, op de wreedaardigste wijze vermoord. — Ongetwijfeld zijn zij den geessel van die geheele omstreek geweest, want het was onmiskenbaar dat de landbewoners hier eene vreesselijke wraakzucht koelden.

— De Engelsche oorlogsstoomboot *Simoom* met de staf en het grootste deel van de manschappen van het 5e regement fuseliers, kwam den 19e Junij te Singapore aan na den 26e Mei van Mauritius te zijn vertrokken. — Deze troepen waren voor China bestemd, doch zijn op hoog bevel dadelijk met dezelfde stoomboot doorgegaan naar Calcutta om eerst dáár hunne diensten te presteren.

Van Hongkong schrijft men echter dat deze troepen daar dagelijksch worden verwacht. — De *Northfleet* was daar den 31e Mei van Londen aangekomen met 68 officieren en manschappen van het corps Royal artillery. Niets was tot den ontvangst dezer troepen in gereedheid en zelfs de Generaal Majoor Sir Robt. Garrett heeft zich gedurende eenigen tijd moeten behelpen met het logies in het *Oriëntal Hotel* een huis dat niet veel meer schijnt te zijn dan een logement voor zeelieden zonder betrekking. — De andere logementen waren of vol, of in reparatie. — Na eenige dagen werden eenige kamers voor hem in de Societeit gereed gemaakt doch waar al de officieren moeten gehuisvest worden die thans nog worden verwacht is voorals nog een raadsel. — Het bestuur ontziet echter geene kosten om daarin te voorzien en heeft reeds twee gebouwen in de Queensroad gekocht voor 34.000 dollars, en is in ondehandeling om nog andere te huren.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Van*
Julij	14	Nederl. Ind.	Hamadany.	H. F. Mackenzie.	Sandelhout eiland.
„	15	„ „	Kim Tian Hoat.	Goei Binkiat.	Banjermassing.
„	—	Engelsche	Maria.	W. B. Cook.	Balie.
„	17	Nederl. Ind.	Stoomschip Palembang.	H. J. Rooseboom.	Batavia.
„	—	Nederlandsche	J. C. Ross.	J. G. C. Ross.	„
„	—	Nederl. Ind.	Klara.	Bagong.	Uit zee terug.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Naar.*
„	15	Pruissische	Leopold.	J. C. Holtz.	China.
„	16	Engelsche	Margaret Connal.	J. Meikle.	Singapore. via Batavia.
„	—	Nederl. Ind.	Fathool Hair.	Said Alie bin Mohm. Molahaila.	Banjermassing via Sumanap
„	—	„ „	Bella.	Ngaidin.	Pasoeroean.
„	17	Fransche	St. Anna.	J. Gillette.	Nantes.
„	—	Baliesche	Ardjoeno.	Kwa Sam.	Balie Badang.
„	—	Nederlandsche	Henriette.	H. Chavallier.	Batavia.
„	—	„	Metalen Kruis.	J. P. Zuurdeeg.	Nederland via Probolingo.
„	18	Nederl. Ind.	Stoomschip Makasser.	F. H. Schmidt.	Batavia.
„	—	„ „	„ Banda.	A. G. Bosch	„ via Samarang.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Fransche	Nicolas Cézard.	P. Adam.	In reparatie.	Fraser Eaton & Co.
Engelche	Bencleugh.	D. Thomson.	Batavia.	„ „ „ „
Deensche	Calloë.	J. Kopperholdt.	China.	„ „ „ „
Nederlandsche	Maria Catharina.	K. Poel.	Nederland.	„ „ „ „
Engeland	Maria.	W. B. Cook.	Singapore.	„ „ „ „
Nederlandsche	Isaac Da Costa.	Löschen.	Onbepaald.	„ „ „ „
Engelsche	Asia.	Davidson.	Eng. via Batavia.	Adam & Co.
Nederl. Ind.	Hamadanij.	Mackenzie.	Onbepaald.	„ „ „
„ „	J. C, Ross.	Ross.	„	„ „ „
Nederlandsche	Salatiga.	J. N. Besier.	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
„	Kijkduin.	Oldendorp.	„	„ „ „
„	Henriette Cornelia.	Van Zameren.	Nederland.	„ „ „
„	Constance.	Borcherts.	„	„ „ „
„	Billiton.	Ten Zeldam Ganswijk.	„	„ „ „
„	Clara Henriette.	Wiegmink.	„	„ „ „
„	Koninklijke Ned. Yachtclub.	F. L. Zack.	Onbepaald.	Ruyl Cramer & Co.

Aangekomen Passagiers.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Palembang*, De heeren Dezentje, Diehl, Paternostre du Montlion, Hartman, Jellema, ter Zeldam Ganswijk, Vrijhof en bediende en Z. M. troepen.

Vertrokken Passagiers.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Banda*, De heeren H. Heijmering, A. W. Reifert, F. C. Willemsz, Mevr. J. W. Bosch, Z. M. troepen en bannelingen.

Schepen liggende ter reede.

Z. M. wachtschip Batavia; het stoomschip Suriname, de schoenerbrik Egmond, Saparoea; Gouv. stoom-adviesvaartuigen Tjipanas en Bennet; de schepen Nantaise, Nicolas Cézard, Alfulck, Calloë, Fannij, Clara Henriette Al Osmanie; het stoomschip Palembang; de barken Fatal Maän, Adrakool Haer, Anis Balgijer, Weltevreden, Margaret Connal, Segaf, Salatiga, Maria Catharina, Koninklijke Nederl. Yachtclub, Kijkduin, Bencleuch, Asia, Goansien, Dennok Bientang Toedjoe, Hing Goan, Constance, Sari Borneo, Biliton, Banka, Kim Hapsoen, Hamadanij en Kim Tian Hoat; de brik J, C. Ross; de schoeners Hiatlie, Virgo, Ester Helena, Fathool Hair, Henriette Cornelia, Kiem Ingsoen, Moestarie, Maria.

PAMAKASSAN.

AANGEKOMEN.

10 Julij. De Ned. Ind. kotter *Krabbe*, gezagv. Mardam, van Soerabaya, den 3 Julij jl.; de Ned. Ind. kotter *Paulina*, gezagv. Latip, van Soerabaya, den 3 Julij jl.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE

De kotters Krabbe en Paulina.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 16den tot en met den 18den Julij 1857.

AANVOER.

Van Batavia per de Ned. Ind. bark *Kiem Hapsoen*, gezagv. Tan Bintjing, agent Gezagvoerder.

20 kisten lijnwaden, 65 kisten rijnwijn en vruchten, 1 kist lijnwaden, 2 kistjes monsters, Ruyl Cramer & Co; 30 collies meubelen, 1 pak schutzels, 8 kisten koopmanschappen, Schimmelpenninck & Co; 50 kistjes sla-olie. Mc Millan Marten & Co; 1 jagt-geweer, 2 blikken kruid, Buwalda; 64 picols medicijnen, 130 zakken dadels, 90 collies lijnwaden en diverse koopmanschappen, diverse Chinezen; 9000 stuks vloersteenen, 97 collies diverse koopmanschappen en kleinigheden, Order; en eenige goederen bestemd voor Banjarmassing.

Van Sandelhout per het Ned. Ind. schip *Hamadany*, gezagv. Mackenzie, agenten Adam & Co.

110 paarden, 1 kist lijnwaden, 1 kist diversen, 75 gongs, Adam & Co.

Van Batavia per het Ned. Ind. stoomschip *Palembang*, gezagv. Roseboom, agent W. Cores de Vries.

1 kist wijn, 1 vaatje boter, 8 vaten vleesch en brood, W. Cores de Vries; 1 vat vleesch, Order.

Van Samarang per de Ned. Ind. bark *Kiem Tiang Ho-at*, gezagv. Gooi Binkiat, agent Gezagvoerder.

65 kisten chin. thee en kleinigheden, Liem Piksioe en eenige goederen bestemd voor Banjermassing.

Van Batavia per het Nederl. schip *J C. Ross*, gezagv. J. G. C. Ross, agenten Adam & Co.

49 kisten manufacturen, 2 kisten kramerijen, 1 vat koperwerk, McMillan Marten & Co; 49 collies manufacturen, 10 oxhoofden bier, Fraser Eaton & Co; 10 kisten roode wijn, 3 kisten stopflesschen, Ruyl Cramer & Co; 5 kisten manufacturen, van Leeuwen & Co; 7 kisten en 4 vaten wijn, 3 vaten bier, Major Matzen & Co; 46 kisten manufacturen, 8 vaten bier, 15 vaten azijn, 1 kist kantoorbehoeften, 2 kisten modewaren van katoen, 6 kisten naaigaren, 50 kistjes brandy, 29 ledige leggers, Adam & Co; 2 balen wollen hemden, 10 hanglampen, Thomas.

UITVOER.

Naar Sumanap per de Ned. Ind. schoener *Fathul Hair*, gezagv. Said Alie bin Mohamat Moelahaijla.

6 picols was, $1^{1}/_{2}$ picol tarwemeel, 1 picol dadels, Gezag-

Naar Singapore per het Engelsche schip *Margaret Connal*, gezagv. J. Meikle.

$1208^{34}/_{100}$ picols rotting, McMillan Marten & Co; 100 picols lange peper, 1 kist binares amfioen. 2 kisten inhd. lijnwaden en kleinigheden, diverse Arabieren.

Naar Nantes per het Fransche schip *St. Anne*, gezagv. J. Gillette.

$208^{49}/_{100}$ picols rotting, $7903^{87}/_{100}$ picols suiker, $799^{95}/_{100}$ picols koffij, Fraser Eaton & Co.

Naar Nederland via Probolingo per het Ned. schip *Metalen Kruis*, gezagv. J. Zuurdeeg.

80 picols rotting, 388 schuitjes tin, 200 picols, 206 krandj. suiker wd. $840^{16}/_{100}$ picols, N. H. M.

Naar China en Batavia per het Ned. schip *Henriette*, gez H. Chevalier.

$3345^{30}/_{100}$ picols rijst, 100 picols rotting, $43^{10}/_{100}$ picols wilde noten, 100 vaatjes boter, 1 kist geweeren, $3^{09}/_{100}$ picols foelie, 5 kisten timmermans-gereedschappen, 150 kelders genever, Schimmelpenninck & Co; 4 kelders genever, 1 vat zw. teer, gebr. Kocken; 1 vat gez. vleesch, Kuiper.

Naar Balie per de Baliesche schoener *Ardjoeno*, gezagv Ko Asam.

10,000 stuks dakpannen, 10 kisten anijsdrank, 5 kelders genever, 2 picols suiker, 2 kelders genever, 4 kisten chitzen, 4 kisten binares amfioen en kleinigheden, diverse Chinezen.

Naar Batavia en Samarang per de Ned. Ind: stoomboot *Banda*, gezagv. Bosch.

3 kelders kanarie-olie, 2 kistjes kramerijen, Cores de Vries; 1 ijzeren suikersnijder, 1 kistje ijzeren kusjesblokken, 1 kist everlast, Adam & Co; 1 kist saroongs Kruer von Oven & Co; $2^{1}/_{2}$ picols koperwerk, Hadjie Arip.

Naar Grissee per de Ned. Ind. bark *Dennok Bientang Toedjoe*, gezagv. Liem Leeptjoen.

Ballast.

Marktprijzen.

Suiker N°. 16 per picol *f* 25.—
Koffij per picol. Nominaal.
Rijst (carga) per koijang *f* 130 à *f* 135.—
Id. (witte) „ „ *f* 150 à 160.—
Koehuiden per 100 st. *f* 400 à *f* 600.—
Arak per legger *f* 120.—
Olie (Klapper) per picol *f* 28.—
Olie (Katjang).
Kadjang Matten.
Rotting *f* 8 à *f* $9^{1}/_{2}$.
Wisselkoers 105 %.

Bijvoegsel tot den *Oostpost* van Maandag den 20sten Julij 1857.

Het ontwerp voor eene *Stoomvaart langs de Noordkust van Java en tusschen Batavia en Singapore* van den heer H. J. LION, onderzocht door D. L. WOLFSON. . . Soerabaya, bij E. FUHRI & Co.

Dezer dagen verscheen in het licht het prospectus voor eene stoomvaart langs de Noordkust van Java en tusschen Batavia en Singapore, onderteekend door den Heer H. J. LION. In de eerste bladzijden van dat stuk komen eenige algemeene beschouwingen voor ter aanprijzing van het op zich zelf goede denkbeeld. Deze zullen weinig tegenstand ontmoeten, al is het dat men den tegenwoordigen vooruitgang van N. Indië eerder gedeeltelijk dan „grootelijks" meent te moeten toeschrijven aan de uitbreiding en verbetering der middelen van gemeenschap.

Eene snelle, zeer geregelde en zekere stoompaketvaart in de aangewezen lijn zoude hoogst nuttig zijn; goed ondernomen en bestuurd kan zij, zelfs nevens de reeds bestaande maatschappijen, mettertijd een middel tot geldbelegging met matige rente opleveren.

Evenzeer is het voornemen loffelijk om de zaak geheel met op Java aanwezig kapitaal tot stand te brengen, waartoe ieder aandeel op slechts *f* 250 gesteld, en de inschrijving voor één enkel opengelaten wordt. De deelneming moest daardoor zoo algemeen mogelijk worden; doch dit legt ook den duren pligt op om dubbel te waken voor het waarborgen eener voorgestelde uitkomst. Anders zou de teleurstelling evenzeer algemeen zijn, en meer drukken dan gewoonlijk. De meeste ondernemingen toch zijn slechts uitlokkend voor kapitalen, doch deze zoude het zelfs voor de spaarpenning zijn.

Indien het voorgestelde plan zonder groote veranderingen moest worden ten uitvoer gelegd, zou het tot zoodanige teleurstelling leiden. Het is tot het oogmerk niet aannemelijk, uithoofde de geheele loop der zaak te gunstig, de schepen niet doelmatig, de uitgaven te laag, de inkomsten te hoog opgegeven zijn. De bronnen uit welke grondslagen en gegevens zijn geput missen blijkbaar de speciale kennis, de algemeene en plaatselijke ervaring van het onderwerp. Dan is steeds de kans open om tot eene uitkomst te geraken, zoo als een ieder haar zoude wenschen, maar die veelal met de werkelijkheid in strijd is.

Op bl. 6 en 15 wordt de overtuiging van deskundigen ingeroepen tot staving der voordeelige geldelijke uitkomsten. Men zal daarom den ontwerper in de behandeling der onderdeelen van zijn plan volgen en aantoonen, dat, door het aantenemen, het dividend 4 ⅔ % 's jaars in stede van 20 % zal bedragen.

Dit zal namelijk nog alleen dan het geval wezen, wanneer er nimmer winstderving voorkwam door stremming in de vaart wegens eenigerhande oorzaak.

REGELING DER VAART.

De dagen en uren van vertrek en aankomst zijn, gelijk inderdaad noodig is, in het ontwerp stipt vastgesteld. Eene kleine bedenking kon wezen, dat het onder stoom gaan van de ankerplaats der schepen met zons-opgang vrij lastig is voor de bewoners der bovensteden. Maar de opvolging van strenge regelmaat wordt in de praktijk, behalve door andere oorzaken verijdeld door de gesteldheid van de meeste reeden, inzonderheid voor schepen zoo als de Heer LION voorstelt, — door den staat der riviermondingen met hare banken, — door het weder en de stroomen in de Westmoesson.

Het in- en ontschepen van personen en goederen, van lading en brandstof is soms gedurende eenige dagen ondoenlijk, dikwerf wisselvallig. Wij behoeven zeelieden en reizigers slechts te herinneren aan de ankerplaatsen voor schepen van 400 last te Batavia, Cheribon, Samarang, Rembang, Toeban, Pasoeroewan, Probolingo en Bezoekie, zelfs aan hetgeen van November tot April op en nabij de in andere maanden zoo rustige reede van Soerabaija voorvalt.

INRIGTING DER SCHEPEN.

Vooraf een woord over de soort. Uit het voornemen om in de schepen een barkstuig te plaatsen moet men opmaken dat zij schroefvaartuigen zullen zijn. Overal waar ijzeren schroefschepen met goed gevolg kunnen worden aangewend, verdienen zij de voorkeur Doch daartoe is het noodig dat zij zeer dikwijls, en ten alle tijde wanneer de behoefte zich opdoet op droog kunnen worden gezet; en deze eerste, onmisbare voorwaarde zal hier te lande nog in lang niet voor eene partikuliere paketvaart te bereiken wezen.

Bovendien zijn ijzeren rompen in de Java-zee niet doelmatig wegens de spoedige en sterke aangroeijing, welke eerdere verslijting, aanmerkelijk verlies in snelheid, en daardoor onevenredige opvoering van het brandstof-verbruik ten gevolge heeft, terwijl zij de dringende noodzakelijkheid tot gedurig onder water nazien, schoonmaken en bestrijken verdubbelt.

De schepen van 800 ton zijn te groot, zoowel voor de behoefte als voor de plaatselijke gesteldheden. Er ontbreekt alle verband en verhouding in de opgegeven afmetingen, tonnemaat, stoomvermogen en snelheid. Terwijl de verhouding van de breedte tot de lengte, om aan stoomers eene matige gemiddelde vaart te geven, bepaaldelijk voor de met schroeven voortgestuwde, wanneer het voeren eener batterij dit niet belet niet minder dan 1 : 6 behoort te wezen, is zij hier, om tot 12 mijl te loopen, slechts als 1 : 4 ½ aangenomen. Het blijkt uit het prospectus dan ook niet op welken grond men aan een dergelijk schip eene zoo groote snelheid zou mogen toekennen, waarop intusschen alle verdere berekeningen berusten. Een diepgang van 3,5 Ned. el ware te gering om aan de schroef voldoende middellijn en indompeling te verleenen.

In stede van het mastgestel van eene bark, zoude men voor de paketvaart in kwestie geen of zoo min mogelijk tuig moeten voeren. Het veroorzaakt bovenlast en windvang, houdt in den wind varende tegen, en voor schepen met zoo groote snelheid onder stoom is in deze zee het zeilvoeren vóór den moesson loopende ook schier zonder waarde.

De inwendige inrigting en betimmering zoo als het ontwerp die beschrijft, zijn aangenaam voor de reizigers en overeenkomstig de eischen van het klimaat. Doch zij zijn tevens buiten alle evenredigheid met de groote beschikbare ruimte.

Bedenkingen van gelijken aard gelden tegen de afmetingen der kleine schepen. Hunne werktuigen zijn veel te zwak aangegeven. Het kleinere schip behoort betrekkelijk meer stoomvermogen te bezitten dan het grootere. Hier echter is ontworpen één paardekracht voor 3⅓ ton van het groote schip, en slechts één voor 7 ton in het kleine.

KOSTEN.

De uitgaven voor den aanleg, het oprigten en in werking brengen der onderneming zullen met een kapitaal van 1 ½ millioen wel te bestrijden zijn. Men moet aannemen dat in de post van *f* 258,000 ook gerekend is, niet alleen op de uitrusting voor de reis van Europa naar Indië, maar ook op de kosten van die reis zelve voor drie schepen, alsmede op de vestiging van werkplaatsen bij de hoofdkantoren, ten einde kleine voorzieningen met eigen middelen te kunnen verrigten.

Dat, met afwijking van den regel, de kleine schepen berekend zijn per ton minder te zullen kosten dan de groote, doet niet te kort aan de meening ten opzigte van het toereikende der hoofdsom. Doch van grooten invloed op de uitkomst zijn de bedenkingen tegen de begrooting der

JAARLIJKSCHE KOSTEN.

a. Verbruik van steenkolen.

Het ontwerp berust op eene gemiddelde behouden snelheid der schepen van 10 mijl. Na het bovenaangevoerde over derzelver soort en eigenschappen zal geen deskundige het wraken daarvoor ten hoogste 7 mijl in de plaats te stellen. Een schip zal dan nog, om in weerwil van tegenwind, vaart minderen voor het stoppen en aandoen van plaatsen, dooreen altijd dien afstand in 4 uur af te leggen, bij gunstige omstandigheden snelloopend moeten wezen.

De uren stoomens per jaar voor de togten nemen toe in de omgekeerde verhouding. Zij worden voor de groote schepen 10,343, voor de kleine 3,120.

De ondervinding leert dat men het *verbruik* (niet het verstoken) der kolen van goede hoedanigheid, alles ten beste genomen, niet wel op minder mag stellen dan 4 ¼ Ned. Pond per p. k. in het uur, met inbegrip van het verstuiven in de kolenruimen en op de vuurplaatsen, en de aanwending voor de kombuis en smederij. De stoomschepen zullen alzoo in het geheel 's jaars moeten innemen 10,333 ton brandstof. In het ontwerp is aangenomen 3 ⅔ Ned. Pond per p. k. in het uur voor de groote stoomers, doch daarentegen 7 ⅖ voor de kleine.

Op *f* 20 per ton berekent de Hr. LION de kosten der kolen. Bij lage vrachten en gunstige omstandigheden kunnen steenkolen voor dien prijs uit Europa op Java worden aangevoerd; doch wanneer men, gelijk vereischt wordt, bij berekeningen als deze niet enkel van de voordeelige, maar ook van ongunstige kansen uitgaat, dan mag, ook volgens de ervaring der laatste jaren, de middelprijs niet lager worden gesteld dan *f* 24.

Onder de kosten per ton tot aan het werkelijk verbruik komen dan nog: die voor het vervoer van de reede naar den wal en van daar weder naar de stoomers; koelieloonen van lossen, laden en opslaan; ruim 5 % spillage bij het over- en weder laden en in de pakhuizen. Eigenaardig behooren ook in deze post opgenomen te worden de, in het prospectus niet vermelde behoeften tot het drijven en onderhouden der werktuigen en ketels, als: olie, vet, hennep, loodwit, menie, zeep, kwik enz., welke in deze gewesten ongeveer 1/10 der onkosten aan brandstof veroorzaken.

Diensvolgens zal men de kosten aan brandstof en werktuigbehoeften op *f* 30 in plaats van *f* 20 per ton dienen te stellen, en wordt de uitgaaf daarvoor *f* 309,990.

Wanneer men Borneo-kolen denkt te bezigen, deze te Bandjermasin van het Gouvernement tegen den kostenden prijs bekomt, en van daar naar eenige plaatsen op Java vervoert, is daaruit geene vermindering van uitgaaf te verwachten, vermits voor gelijke uitkomsten het verbruik van die brandstof p. m. 20 % grooter is dan van goede Engelsche kolen. Het is nog moeijelijk te bepalen wat de prijs der inlandsche brandstof zal worden.

Slechts door eene aanmerkelijke daling zouden de geldelijke uitkomsten van alle partikuliere stoomvaart in deze gewesten beduidend worden verbeterd.

b. Hoofd-direktie.

Voegt men bij de som van *f* 42,200 voor dit onderdeel uitgetrokken de *f* 41,900 van bl. 15, zijnde 5 % van de opbrengsten voor kommissie-loonen enz., dan komt men op ongeveer 10 % der berekende bruto ontvangsten tot dekking der kosten van beheer en administratie, hetgeen bij een spaarzaam bestuur voldoende mag worden geacht.

c. Equipagen.

Voor schepen van de opgegeven grootte is in het plan de zamenstelling der bemanning, die druk zal moeten varen en werken, niet alleen onvolledig, maar voor sommige graden te laag gesteld in sterkte voor andere in bezoldiging. De uitgaven op dit punt zullen dan ook veel hooger moeten zijn dan in het prospectus, en wel als volgt per jaar:

a. groote schepen.

1	Kapitein	*f* 5400.—
1	eerste Stuurman	„ 1800.—
1	tweede Idem	„ 900.—
1	eerste Machinist	„ 3600.—
1	tweede Idem	„ 2160.—
1	derde Idem	„ 1200.—
1	Leerling	„ 600.—
18	Stokers	„ 5400.—
1	Serang	„ 360.—
1	Kok	„ 360.—
1	Hofmeester	„ 600.—
6	Bedienden	„ 720.—
2	Tandels	„ 480.—
6	Djeroemoedies	„ 1080.—
12	Matrozen à *f* 12 's maands	„ 1728.—
24	Idem. „ „ 10 id.	„ 2880.—
		f 29,268.—
	Voor 3 schepen.	3 *f* 87,804.

b. kleine schepen.

1 Kapitein.		*f* 3600.—
1 Stuurman.		„ 1440.—
1 Leerling.		„ 360.—
1 eerste Machinist.		„ 3000.—
1 tweede Idem.		„ 1800.—
1 Leerling.		„ 600.—
8 Stokers.		„ 2400.—
1 Hofmeester.		„ 600.—
4 Bedienden.		„ 480.—
1 Kok.		„ 360.—
1 Serang.		„ 360.—
1 Tandel.		„ 240.—
3 Djeroemoedies.		„ 540.—
8 Matrozen ad. 12 's mds.		„ 1152.—
12 Idem. „ „ 10 id.		„ 1440.—
		f 18,372.—
Voor 2 schepen.	2	*f* 36,744.

GEWONE REPARATIEN.

Onder dezen titel is een post van *f* 28,000 opgebragt; zij schijnt begroot te zijn tegen 10% der overige jaarlijksche uitgaven. Het bedrag is te klein en de maatstaf niet geldig. Het kolenverbruik, de kosten van beheer, personeel en loodsgelden kunnen den grondslag niet zijn ter berekening van hetgeen het materieel aan onderhoud zal kosten. Men moet dit uit zijne oorspronkelijke waarde afleiden.

De 10% op bl. 15 van het kapitaal jaarlijks afgezonderd, zijn daarvoor niet bestemd. Zij moeten een vrij ruim genomen reserve-fonds vormen, waaruit gaandeweg de schepen en hunne belangrijke onderdeelen vernieuwd, of ongelukken zoo die voorkomen gedekt, en onvoorziene uitgaven bestreden worden.

Daar er van geene andere voorzieningen in het ontwerp sprake is, moeten de *f* 28,000.— dienen ter bestrijding van al de werkzaamheden en verstrekkingen, vereischt om de schepen, onafhankelijk van derzelver algemeenen staat, doorgaande voor de dienst geschikt te houden. Hiertoe behooren: het dokken, schilderen, onderhouden en gedeeltelijk vernieuwen van staand en loopend tuig, zeilen, tenten, sloepen, van alle inventaris-goederen voor scheeps- en kajuitsgebruik, de kosten der verwisseling van stoomketels, gedurig voorkomende ondergeschikte herstellingen en werkzaamheden aan de stoomtuigen, romp, ketels, stook- en ander gereedschap, benevens andere onderwerpen, te veel om hier alle te noemen,

Vermits nu de reserve van 10% 's jaars ruim is gesteld, en een dubbel stel ketels bij de eerste uitrusting in rekening wordt gebragt, zal 5% 's jaars voor het bovengenoemde welligt kunnen volstaan. Zij die met de eischen eener stoomvaart in deze gewesten bekend zijn, zullen dat bedrag zeker niet te hoog gesteld achten. De oorspronkelijke waarde van het materieel op p. m. 14 ton gouds schattende, ware dan de uitgaaf voor gewone reparatie en onderhoud *f* 70,000.

VOEDING.

Indien de gestelde *f* 2 per hoofd 's maands voor inlanders voldoende zijn, kost hunne voeding 's jaars *f* 7200. Geen tafel wordt aan boord gehouden; de Europesche bemanning alzoo zelve daarin hebbende te voorzien, zal zij daarvoor betaling behooren te genieten, of wel voor haar eene tafel moeten bestaan.

Rekent men te dier zake *f* 40. per hoofd 's maands, dan bedraagt dit voor 33 personen in het jaar *f* 15,840.

De jaarlijksche onkosten worden alzoo inderdaad:

a. Brandstof en werktuigbehoeften.	*f* 309,990.—
b. Beheer en administratie.	„ 85,100.—
c. Bemanning.	„ 124,548.—
Loodsgelden.	„ 76,000.—
Gewone reparatie en onderhoud	„ 20,000.—
Voeding.	„ 3,040.—
Totaal.	*f* 618,678.—

Even als in het prospectus is daarbij nog achterwege gelaten de post der verpleegkosten van zieken onder het personeel.

OPBRENGSTEN.

Ter beoordeeling van de berekeningen onder dit hoofd voorkomende, behoort men van de onderstelling uit te gaan dat de reeds aanwezige stoomschepen in de vaart langs de Noordkust van Java blijven. Ofschoon een goed en regelmatig werkend vervoermiddel het aantal reizigers doet toenemen, blijft het moeijelijk vooraf te bepalen welk aandeel daarin aan de nieuwe Maatschappij zoude te beurt vallen.

Uit eenige algemeene bemerkingen, welke hier alzoo de plaats van cijfers moeten vervangen, is echter af te leiden dat de ramingen van den ontwerper stellig geen minimum, en vrij zeker een maximum voorstellen.

Volgens de ondervinding van reeds menig jaar is het aangenomen getal passagiers 1ste klasse vooralsnog te groot tegenover de gebleken bestaande behoefte, en mag men dat der 2de klasse op niet hooger ramen dan het ⅕ van deze.

Er is in het plan ondersteld dat elke togt waarop de havens tusschen de hoofdplaatsen worden aangedaan 25% meer zal opbrengen dan de andere; doch is daarbij wel in het oog gehouden, dat van dien togt zeldzaam zal worden gebruik gemaakt voor de reizigers en goederen naar een van de drie hoofdplaatsen bestemd?

De tarieven zijn zoodanig gesteld dat zij voor geene opvoering vatbaar en niet geschikt zijn om aan de nieuwe maatschappij een maximum-aandeel in de mededinging te verzekeren. De reiziger zal aan boord op eigen kosten hebben te voorzien in zijne voeding, en daardoor over het geheel meer betalen dan tegenwoordig. In eenige gevallen zijn de overtogts-gelden alleen reeds hooger gesteld dan thans. Men zal b. v. van Batavia naar Soerabaya betalen *f* 160.— zonder voeding, terwijl die reis met alles vrij nu *f* 150.— kost.

De regeling eener eigen voeding van over te voeren militairen en bannelingen zoude aan bezwaar onderhevig zijn. Neemt men aan dat de onderneming die onder de passage-gelden begrijpt, dan zal zij deswege de betrokken post in hare begrooting van uitgaven aanmerkelijk moeten verhoogen.

Daar reeds nu tweemaal per maand een stoomschip tusschen Batavia en Singapore vaart, laat het zich niet aanzien dat op een' derden togt in die lijn te rekenen zou vallen op de opbrengsten in het ontwerp gesteld. Dit zal nog minder het geval zijn wanneer eenmaal de regtstreeksche verbinding door stoomers tusschen Nederland en Java langs de Kaap zal zijn tot stand gekomen, zoodat ook in deze lijn geene vermeerdering is te verwachten.

Bijaldien de onderneming zich ten doel stelt vele goederen te vervoeren, zijn de gestelde vrachtgelden als een maximum te beschouwen. Raadpleegt men wat in den regel met stoomschepen wordt vervoerd, dan is intusschen eene vracht van 3000, 2000 en 1500 picols voor elke heen- en elke terugreis tusschen Singapore, Batavia, Samarang en Soerabaya reeds zeer ruim gerekend.

Men beaamt derhalve geenzins de bewering dat de berekende inkomsten ten minste 50% te gering zijn geschat; maar is integendeel overtuigd dat de raming, althans voor de eerste jaren, het hoogst te bereiken maximum voorstelt.

Behoudt men echter het aangegeven totaal der ontvangsten, dan komt de slotrekening aldus te staan:

Jaarlijksche onkosten in ronde som.	*f* 618,000
10% van het kapitaal van aanleg af te zonderen.	„ 150,000
Totaal uitgaven.	*f* 768,000
Idem. ontvangsten.	„ 838,000
Blijft voor dividend	„ 70,000

of 4⅔ percent s' jaars.

Bij de aanwijzing dezer ongunstige uitkomst tegenover die van het ontwerp is nog gezwegen van eene rente-betaling gedurende de eerste jaren.

Immers moeten na de volteekening der inschrijving de schepen in Europa besteld, gebouwd, zeilklaar gemaakt worden, de reis herwaarts afleggen, in Indie voor de paketvaart in orde gebragt worden. Na de sluiting der inschrijving moeten er derhalve, ook bij de meeste voortvarenheid, eenige jaren verloopen alvorens eenig dividend gewonnen is.

De uitgaven, zoowel die van aanleg als de jaarlijksche, beginnen daarentegen dadelijk. Beheer en administratie komen onverwijld in werking; er zijn voorschotten te doen, achtervolgens termijnen te betalen aan hen die de schepen en werktuigen vervaardigen, enz. In het ontwerp is daarop ook gerekend; het bepaalt dat men 2½% per aandeel zal storten reeds bij de inteekening, alzoo wanneer het nog geheel onzeker is of het kapitaal bijeen zal worden gebragt.

Het is niet denkelijk dat er op Java gezindheid zou bestaan om gelden voor zoo geruimen tijd renteloos af te staan.

Evenmin is er nog sprake geweest van de assurantie van kapitaal, welke in Europa 7½% zoude vorderen.

Julij 1857.

D. L. WOLFSON.